סרטורי עבירה. תלות כיס קטיס להכחיש לת בשרו יותר מגופו של מעשה: **ריפא דבישרא.** המרית בשר לגי קשה לו ריח מאד שמתאוה לו: **שילפי דקייטא.** אלול סוף הקין קשה מקייטא תמוז מחוס הקין של תמוז לפי שכבר נתחמם כל התיר וגוף הבריות בחוס הקין שכבר עליו תמיד מתחמם אור הוא עתה בחוס קל ומזיקו: **וסימניך פגורא שגירא.** תורא שהוסק ביוס פעמים ושלש חס הוא וטח להסיקו בעלים מוגעים: **לישפא דסיפוותא.** קדחת של יומת החורף (ת) מחממות לת החולה בידוע שהוא קשה מאד יותר מקדחת המצערתו בימות הקין: **וסימניך סטרא קריבא.** לריך עליס מרוכיס להסיקו לף זה שהחויר לוקן והגוף לוקן והחולי מצערו בידוע שהוא חולי קשה: **מיגמר בעסיקפא קשה מפדפא.** מי שלמד והכיח דעתו ושכח קשה לחזור וללמוד מה שהכח יותר ממה שלא למד: **וסימניך מינא כר מינא.** טיט שנוכלים לחוא מטיט חומר טחל ישן קשה לגבלו יותר מטיט של עפר חדש: **מאי מעמא דרבי.** דלמר חימור של חמה מפלגא: **אילא זו.** ללו דווקא נקט שהרי לין קרלים לנקיבה*: **לפס נפשלא אסתר כלילא.** בגמ' מגילה (ד' סו:) אמרינן דלסתר לחמרה מזמור זה כיון שהגיעה לבית הגלמיס נסתלקה הימנה שכינה לחמרה לאי חלי למה עזבתני: **סיגיפא למ"ד.** פלוגתא בגמרא מגילה (דף ז') חיכא למאן דלמר מעמלה לת הידים ולחיכא למ"ד דלינה מעמלה לת הידים דלאו ספר היא: **מוקים לה ברבי בנימין בר יפת.** לעמר דריש להאי שחר כר' בנימין בר יפת: **לפס נפשלא אסתר כלילא.** דלמר לשון תפלה הוא דריש ליה כמו רוחי בקרבי לשחרך (ישעיה כו) למגלת על התפלה שהיא כחילת של"ן שמגדלת קרניה מפלגות בכל שנה ושנה נוסף בה פיטול לחד: **ליפפ אילימא כו'.** קא סלקא דעתיה הורידו כהן גדול לבית הטבילה ספיפה דמתניתין הוא וכיוס שטעו לשחטו לת התמיד בלילה קלמר הורידו כ"ג לבית הטבילה לשחטו תמיד לחרי הטבילה, לאיתה הוה הלי טעות: **אי נימא בשאר ימות השנה.** דלאו יוה"כ ונסוף לחד מן החדשים כשהלבנה טמחת סמוך לעלות השחר: **לא פני דלאו כהן גדול.** לא דיי עבודת שחר ימים דלאו בהכן גדול: **מאור הלבנה מי איכא.** לעמוח סמוך לשחר: **ה"ק וביום הכפורים כי אמר ברקאי דמיגלתא הוא.** והוליאוהו לבית השריפה מסקנא דמילתא הוא **והורידו כ"ג מילתא באפיה נפשיה היא** ומהדר לאורויי בסדר עבודה דיום"כ והכי קלמר כשהרוחה לומר "ברקאי" היו מורידין כ"ג ביום"כ לבית הטבילה שחרית: **לא זו בלבד.** לא זכח לבדו שנשחטו בלילה לאמרו ישרף: **אלא אף מליקת העוף וקמילת המנחה בלילה משרף.** דגמרי לה משחיטה, דמליקת העוף וקמילת מנחה במקום שחיטת הזבחים הם: **מאי דסוף סוף.** לי לפסר להחזירה הוא לא מלי לקרוביה לחמרין שפיר עשאום כמי שנטמאו לו שלבדו לי נמי התם דשחטו ולדע שמשכו הבעלים ידם לחבר לזרוק הדם מדרבנן גזירה דלמא לחו להקטיר לחר התמיד ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא ליה הכי גזירה ולפי חירון זה דכל הקרבן פסול מחמת שלחבר לזרוק הדם לכתחילה משום גזירה ניחא מה שמקשה ריב"א דבפרק התכלת (מנחות דף מב:) משמע דלחיו חלה למלוה וכתוספתא [פ"ד] דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבו קודם תמיד של שחר לא שעכבו לחר תמיד של בין הערבים פסולין והשתא לי לחמרין דהחוא פסול דרבנן ניחא ושוד תנן בפרק תמיד נשחטו ששחטן על החמן בזמן פסח

הרהורי עבירה קשה מעבירה, וסימניך ריחא דבישרא שילהי דקייטא קשיא מקייטא וסימניך תנורא שגירא אישתא דסיתוא קשיא מדקייטא וסימניך תנורא קרירא מיגמר בעתיקתא קשיא מדרתא וסימניך טינא בר טינא. א"ר אבהו מ"ט דרבי? דכתיב "למנצח על אילת השחר" מה אילה זו קרניה מפצילות לכאן ולכאן אף שחר זה מפציע לכאן ולכאן. א"ר זירא **למה נמשלה** אסתר לאילה? לומר לך *מה אילה רחמה צר והביבה על בעלה כל שעה ושעה בשעה ראשונה אף אסתר היתה חביבה על אחשורוש כל שעה ושעה כשעה ראשונה, א"ר אסי **למה נמשלה** אסתר לשחר לומר לך מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הנסים, והא איכא חנוכה? *ניתנה לכתוב קא אמרינן, הניחא **למאן דאמר** אסתר ניתנה לכתוב אלא **למאן דאמר** *אסתר לא ניתנה לכתוב מאי איכא למימר? מוקים לה כר' בנימין בר יפת אמר ר' אלעזר דאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר **למה נמשלו** תפלתן של צדיקים כאילת? לומר לך מה אילה זו כל זמן שמגדלת קרניה מפצילות אף צדיקים כל זמן שמרבין בתפלה תפלתן נשמעת: שחטו את התמיד: אילימא בשאר ימות השנה לא סגיא דלאו כהן גדול אלא ביום הכפורים, מאור הלבנה מי איכא? הבי קאמר וביום הכפורים כי אמר ברקאי הורידו כ"ג לבית הטבילה *תני אבוה דרבי אבין לא זו בלבד אמרו אלא אף מליקת העוף וקמיצת מנחה בלילה תשרף בשלמא עולת העוף מאי דהוה הוה, אלא קומץ נהדרה**

אלא לפיט עולת העוף שנמלקה ומנחה שנקמלה תלא לבית השריפה. משמע דמשום דנעשו בלילה ותימה תיפוק ליה משום דקרבו קודם לתמיד של שחר ולמרינן (לקמן דף לד-) מניין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר דכתיב העולה עולה ראשונה וכן בפ"ק דעירובין (דף ג') דלמר שלמיס ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל פסולין שנלמר ושחטו פתח להל מועד ולמה לי קרא תיפוק ליה דקודם תמיד שחטן דכיון דלא נפתחו דלתות היכל ל"ל לא נשחטו התמיד דמע"ג דלא כתיב ביה ושחטו פתח להל מועד משלמיס גמרי' דלא נשחטו ליה אלא בזמן שהוא פתוח כדתנן בתמיד (דף ל:) לא היה השוחט שוחטו עד שהיה שומע קול שער הגדול שנפתח מיהו יש לדחות ההיא כשנפתחו הדלתות ונשחטו התמיד ושוב סוגרו דלתייס וי"ל דחיוטריך קרא למיפסל משום שחיטה דחי משום קודם התמיד ההוא בהקטרה דווקא חיירי כדמוכח בר"פ תמיד נשחטו (פסחים דף נט-) ועוד דכוליה קרא דוערך עליה העולה חיירי בהקטרה ועוד אור"י דלמר אלא יהא דבר קודם לתמיד הייט למטה והכי איתא בהדיא בפ' התכלת (מנחות דף מט:) והא דלא פסלינן בשמעתא משום דהוי קודם פתיחת דלתות ההיכל י"ל דלא מיפסל אלא בשחיטה דלכתיב ושחטו אבל במליקה וקמיצה לא והשתא למאי דלמרינן דהעולה עולה ראשונה איט אלא למטה מ"ל עליה הטעם כל הקרבנות נמי לא הוה אלא למטה ותימה דלמר בפ"פ אלו דברים (פסחים דף עג:) שחטו וזרקו שמשכו הבעלים לת ידם יצא לבית השריפה ואי אמרת לא בעי עקירה פסולו מחמת מאי קא הוי משום דשחטו לחר תמיד של בין הערבים וכו' הא אמרינן דלמטה בעלמא וי"ל אם הקריבו כשר אבל אסור להקריב לחמריס לחר התמיד ולהכי יצא הכשר לבית השריפה וא"ת ויעלה וילין לאחו בראשו של מזבח ויש לומר דכבר כמ"ד לינה מועלת בראשו של מזבח דפלוגתא דאמוראי היא בפרק המזבח מקדש (זבחים דף פו-) ודילמא ההוא אמורא דלמר אם בני עקירה סבר כוותיה ואם תלמר לכתי אמאי יצא לבית השריפה נשחרי בשר בזריקת דם בלא הקטרת לימריס דכיון דלא אפשר להקטירם נימא עשאום כמי שנטמאו או שאבדו וכי האי גוונא קלמר בר"פ תמיד נשחטו (פסחים דף מ-) לר' שמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא דלמר מותר כפרים כל יומת השנה טובל ומייתי כפרתו לחר התמיד ואוכל בקדשים לערב וקלמר התם דמלינה בראשו של מזבח ופריך מכדי כל כמה דלא אתקטרי איבריס לא מתאכלי בשר וכו' עד שעשאום כמי שנטמאו לימריס או שאבדו וי"ל שאני הכא דכיון דמשכו הבעלים לת ידם לא חזו מעיקרא לימריס להקרבה הלכך לא משחרי בשר בזריקת דם לחודיה אבל התם כיון דהוה חזי להקריבו קודם התמיד אע"פ שהמתין עד לחר התמיד והשתא לא מלי לקרוביה לחמרין שפיר עשאום כמי שנטמאו לו שלבדו לי נמי התם דשחטו ודלע שמשכו הבעלים ידם לחבר לזרוק הדם מדרבנן גזירה דלמא לחו להקטיר לחר התמיד ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא ליה הכי גזירה ולפי חירון זה דכל הקרבן פסול מחמת שלחבר לזרוק הדם לכתחילה משום גזירה ניחא מה שמקשה ריב"א דבפרק התכלת (מנחות דף מב:) משמע דלחיו חלה למלוה וכתוספתא [פ"ד] דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבו קודם תמיד של שחר לא שעכבו לחר תמיד של בין הערבים פסולין והשתא לי לחמרין דהחוא פסול דרבנן ניחא ועוד תנן בפרק תמיד נשחטו (פסחים דף סג-) דקלמר ר"ש ושאר כל הזבחים ששחטן על החמן בזמן

כלומר בחיטה כלומר הבא וראה בסוד שלא תשעה: ירושלמי ועד אחד נאמן שנייא היא הכא שאת יכול לעמוד עליו. כלומר כיון שאתה יכול לעבר עליו הדבר עכשיו אינו משקר. אמר עד אחד נולד בן לשלוני בשבת מלין אותו על פיו. חשכה מוצאי שבת מסלפלין על פיו. ולמה עד שבחברון כדי להזכיר זכות אבות שהן ישנים בחברון. ולמה הוצרכו לכך. פעם אחת עלה מאור הלבנה כו': ירושלמי ומי מחלף מאור הלבנה מחבר ושולה כמקל. ותימה של חמה פיסה על פני כל המזרח. *) ואוקימנא למתניתין יום השמונה היה והיה אור הלבנה מפצע לכאן ולכאן כלומר היה פוסה על פני כל המזרח. ש"מ מדקתני כי היה אור הלבנה מפצע בכל מקום כך השמש ביום השמונה אורו וכוחו בכל מקום ואפילו במקום שאילו היתה החמה בעולם בזה המקום זו העת צל הוא ואין בו חמה עכשיו ביום השמונה אפילו במקום הצל כה חמה וחמות גם באותו המקום היא. ואמר ללוש ביום השמונה בכל מקום ואפילו במקום הצל. ותחא דשימשא. פי' חמות השמש אורי שכבר עבר השמש מאותו מקום. וסמ' דנא דחלא כלומר אורי שתריק החומץ סמנו ריחו חזק יותר מריח חומץ עצמו. שברירי דשימשא. פי' שמש הנכנס מן התור וכיוצא בו כו'. שלהי דקייפא. פי' אחרית הקיץ כלומר העולם כולו חם ואפילו תוסיף עכשו חמות שורף. אישתא דסיתוא פי' חמות של סתיו אילולי שהיא חזקה [לא היתה] מתגברת על הקרות שיש בעולם. כמין התנור הצונן אילולי שתבעירהו בעצים הרבה ואש חזקה אינו מתחמם: מנא ליה שתימור החמה מפצע לכאן ולכאן שנאמר למנצח על אילת השחר כאילה מה אילה קרניה מפציליין לכאן ולכאן כך השחר מפצע לכאן ולכאן: ירושלמי א"ר הגינא מאילת השחר עד שיאיר המזרח אדמדמלך ד' מילין. ומשאיר המזרח עד הגץ החמה אדם מהלך ד' מילין שנאמר השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה וא' לדידי חזי לי הרוא אתרא והתי ד' מילין וכמו השחר עלה ויאיצו המלאכים. היה לו לומר כמו השחר עלה וכתב וכמו מלה דדמיא לחברתה כשם שמשאיר המזרח מהלך ד' מיל **) שחשו את התמיד והרציאו לבית השרפה פי' פשו ראו תימור של לבנה ודימו שראוי

נוטא/מבנה

*) משלים מה בסוף "אילת השחר"

נוטא/מבנה

טלים זכסיר אי"ת קאי מעתנו: ביו"כ-אי-כאור ימות הגנה

נוטא

עבודות קרבנות טעמי בלילה טלו כרין

*) כך מוקימתא ליטו בירושלמי רק בסוגיא זו. **) נראה דיל כן מלילת הבאר עד שיאיר המזרח ד' מילין.

תוספות ישנים

ריחא דבישרא. כשר שמן שקשה להמרית בו ולחיטו מוכלו יותר מדלחלו: **אלא** למ"ד לא ניתנה ליכתב כו'. מיסא כולי עלמא מודו דניתנה ליכתב מדרבנן וגזיכה ליכתב טולה ותנן נמי קרבה על פה לא יצא אלמא מדרבנן גזיכה ליכתב ומעיקר נמי תפירת חוטין בגידין משולשין כדאיתא במגילה (דף יט.): **תצא** לבית הבריפה. והקשה ריב"א למה לי פסולא דלילה מיסוק לילה תיסוק ליה שעשיית שחיטת תמיד דדרשינן משולה שולה דלמטה עלה יקדיש דבר לתמיד של שחר ולמה רבי דלילמא לא מייתי אלא בהקטרה שנריך לקדיש הקטרת תמיד לי נמי למטה דלמרינן בפרק התכלת (דף מט.). בני אין התמידין מתכבין במותרין ולא תאמר תיסוק לי שנמלקה קודם פתיחת ההיכל ולמרינן בפרק קמא דעירובין (דף ג.) שלמיס ששחטן קודם פתיחת ההיכל פסולין כו' וי"ל לומר שנפתחו כבר קודם שחיטת התמיד לי נמי לא פסליק אלא שלמיס דווקא דכתיב בהו פתח לאל מועד ולא עולת העוף ולא על גב דהכן אין הכשרתם שוחטו עד שמשמע קול שער הגדול שנפתח י"ל מדרבנן: **ומנחה** שנקמלה תלא לבית השריפה. וא"ת מאי איריא נקמלה תלא נמי דמעילה (דף ע.) קדשו בכלי הוכשר ליפסול בטבול יום ומתוכר כפורים ובלינה י"ל דלינה דהתם מיירי בעשאו הכשר לגבי בשקיעת החמה דכיון שקשה החמה על הקומץ שבלה בלינה תדע דתנן בפ"ב דמעילה בכל הכשר. ואקשה ריב"א למה לי פסולא דלילה מיסוק לילה שעשיית שחיטת דמיכיון דלא נמה לי תיסוק ליה שעשיית תמיד דדרשינן מעתה אלא ר"מ דלמטיעון גבי קומץ בשקיעת החמה בשל הקומץ אי לא תימא דתקיי" משום סיפא דקתני ותיירן עליו משום טהר כו' ובכרת היא דהוי בשל בשקיעת החמה דומיא דדם דנפסל בשקיעת החמה כדלמרינן בזבחים (דף ט.) ובכמה דוכתי דבהיא בהא דקומץ נמי הנא דם: ומנחה שנקמלה. וא"ת הא אמרינן במנחות (דף מה:) ובכרים הענים ומומחים ובכרים בלילה כי הלי גוונא מרבינן בפרק שני דתמורה (דף יד.) ומפליג בין מנחת נסכים בהאה לבין מנחת לבלה נפני עלמה: